

JONGleren in het verkeer

Tips en informatie over verkeersveiligheid en
verkeersopvoeding van baby's en peuters

Een prachtig
en gevaarlijk
avontuur

Kinderen willen de wereld ontdekken. Leren lopen en fietsen. Naar buiten gaan, kijken wat er gebeurt op straat en samen spelen met vriendjes. Als vanzelf gaan kinderen dan deelnemen aan het verkeer. Een prachtig én gevaarlijk avontuur. Wat kunt u doen om uw kind daarop voor te bereiden?

Heel simpel: ga regelmatig met uw baby of peuter te voet en op de fiets het verkeer in. Praat onderweg over wat er allemaal gebeurt. Houd rekening met wat uw kind al wel en nog niet kan. En geef zelf consequent het goede voorbeeld. Zo leert uw kind al jong hoe het zich moet gedragen in het verkeer en krijgt het een solide basis voor veilige verkeersdeelname als het wat ouder is.

In deze folder vindt u informatie en tips voor de verkeersveiligheid en verkeersopvoeding van kinderen tussen 0 en 4 jaar.

Jonge kinderen in het verkeer

Kinderen zijn volop in ontwikkeling. Dat betekent dat ze lichamelijk en psychisch nog niet op dezelfde wijze functioneren als volwassenen. Het is goed om daar iets vanaf te weten als u met uw jonge kind(eren) het verkeer in gaat.

BEWEGEN

Kinderen hebben hun bewegingen nog niet altijd goed onder controle. Lopen gaat letterlijk met vallen en opstaan. Het vergt vaak zo veel concentratie dat kinderen geen aandacht hebben voor wat er om hen heen gebeurt. Ook kunnen ze hun bewegingen nog niet abrupt onderbreken als er gevaar dreigt. Fietsen is nog veel ingewikkelder: trappen, sturen, remmen, hand uitsteken en dan ook nog op het verkeer letten. Kinderen moeten lang oefenen voor ze dat allemaal goed onder de knie hebben.

ZIEN EN HOREN

Kinderen zien minder dan volwassenen. Hun looprichting is hun kijkrichting. Het blikveld van kinderen is smaller ('verkoerd') waardoor ze niet goed waarnemen wat er links en rechts van hen gebeurt. Om goed uit te kijken, moeten kinderen stilstaan en hun hoofd naar links en naar rechts draaien. Ook het gehoor van kinderen is nog niet optimaal ontwikkeld. Kinderen horen wel goed, maar kunnen nog niet vaststellen uit welke richting een geluid

komt. Ook moeten ze nog leren om geluiden van elkaar te onderscheiden en te bepalen of een geluid voor hen van belang is.

AANDACHT

Voor kinderen is het lastig om meer dan één ding tegelijk te doen. Ze ondernemen doorlopend nieuwe en moeilijke activiteiten die hun aandacht volledig opeisen. Ook kunnen ze zo verdiept zijn in hun spel, dat ze de wereld om hen heen helemaal vergeten.

FANTASIE

Kinderen halen fantasie en werkelijkheid nog vaak door elkaar. Ze moeten nog leren dat een speelgoedauto iets anders is dan een echte auto. En dat links-rechts-links-kijken meer is dan een toverformule om veilig aan de overkant te komen.

BEGRIP

Kinderen moeten nog leren dat in het verkeer regels gelden. Daarvoor moeten ze begrippen kennen als rood-groen, voor-achter, stoep-rijbaan. Ook moeten ze zich leren verplaatsen in andere verkeersdeelnemers.

Leren door (na) te doen

Kinderen willen dolgraag de wereld leren kennen. Buiten is zoveel te beleven! Ouders houden vaak hun hart vast: 'Als dat maar goed gaat...' Want het verkeer is zo druk en kinderen zijn zo kwetsbaar. Gelukkig kunt u veel doen om uw kind voor te bereiden op veilige deelname aan het verkeer.

LOPEN EN FIETSEN

Ga met uw kind zo veel mogelijk te voet en op de fiets het verkeer in: naar de peuterspeelzaal, naar de supermarkt, naar opa en oma. Zo neemt uw kind al van jongs af aan actief deel aan het verkeer. Het leert spelenderwijs hoe het zich als voetganger en fietser moet gedragen. Op de achterbank van de auto is een kind veel passiever: daardoor leert het minder.

REGELMAAT EN HERHALING

Jonge kinderen zijn gesteld op herhaling en een vaste gang van zaken: tien keer hetzelfde verhaal horen, vaste gewoontes bij het naar bed gaan. Ook buiten op straat en in het verkeer vinden kinderen het prettig als er regelmaat is: via een bekende route naar de peuterspeelzaal lopen en oversteken op vaste plekken met steeds hetzelfde oversteekritueel.

PRATEN OVER VERKEER

Praat onderweg over wat u ziet en wat er gebeurt op straat. Benoem al die kleine dingen die voor u vanzelfsprekend zijn, maar voor uw kind gloednieuw: "Kijk, een zebrapad, daar gaan we oversteken." En geef hardop toelichting bij uw eigen gedrag: "We moeten wachten, want daar komt een auto aan."

HET GOEDE VOORBEELD GEVEN

Houd u zelf aan de verkeersregels. Uw kind houdt u goed in de gaten. Het vertrouwt blindelings op u en zal uw gedrag nadoen, zowel het goede als het foute. Dus:

- Altijd stoppen voor een rood verkeerslicht.
- Altijd de tijd nemen om over te steken: stoppen bij de stoeprand, handje vast, samen links-rechts-links uitkijken, oversteken en ondertussen *blijven* opletten.
- Op de fiets rechts rijden en uw hand uitsteken als u afslaat.
- Veiligheidsgordels altijd vastmaken.

Verkeersopvoeding van baby tot kleuter

Tips:

0 – 1 JAAR

Baby's maken kennis met de wereld door te kijken, te luisteren, te proeven en te voelen. Ze houden hun ouders goed in de gaten. Zo leren ze ongemerkt heel veel over hoe het er in het leven - en in het verkeer - aan toe gaat.

Neem uw kind regelmatig mee in de buggy. Vertel wat er onderweg allemaal te zien en te horen is. Wijs dingen aan en benoem ze: auto, fiets, brommer. Let er op dat u zich aan de verkeersregels houdt: uw kind ziet meer dan u denkt.

1 – 2 JAAR

Dreumesen beschouwen zichzelf als het middelpunt van de wereld en kunnen zich nog niet verplaatsen in anderen. Ze gaan welgemoed op ontdekkingsstocht, maar staan nog wankel op de benen en weten nog amper waar ze lopen en welke gevaren er zijn. Rond hun tweede jaar gaan dreumesen zichzelf als persoon zien. Ze beginnen anderen doelbewust te imiteren.

Neem uw kind mee (voor)op de fiets en in de buggy en praat over wat er gebeurt op straat. Als uw kind los loopt, blijf er dan vlak achter en houd het goed in de gaten. Geef duidelijk aan wat wel en niet mag en leg uit waarom. Kijk het kind aan als u 'nee' zegt, lach daarbij niet en blijf consequent.

2 – 3 JAAR

Peuters zijn niet te stuiten in hun ontdekkingsdrang. Ze zijn razendsnel en hun wereld wordt groter: de drempel over, de tuin in, de stoep op. Ze leren in hoog tempo nieuwe woorden en begrippen. Peuters staan open voor het leren van regels en grenzen en proberen keer op keer hoe ver ze kunnen gaan.

Ga samen te voet of op de fiets op stap. Leg uit dat voetgangers op de stoep moeten blijven en dat de rijbaan er is voor auto's en fietsers. Laat uw kind op bekende routes voorop lopen en de weg wijzen. Wees helder en consequent in de regels die u stelt. Zo weet uw kind waar het aan toe is en voorkomt u eindeloos gedoe over 'wel of niet handje vast' of 'wel of niet de veiligheidsgordel om'. Beloon goed gedrag.

3 – 4 JAAR

Vanaf een jaar of drie kunnen kinderen zich min of meer verplaatsen in anderen. Ze leren dat ze rekening moeten houden met anderen en kunnen zich doelbewust aanpassen aan de eisen die hun ouders stellen. Ze krijgen vriendjes en willen graag ruimte om zelf te spelen, ook buiten als het kan. Peuters vinden het leuk om kleine opdrachten uit te voeren, maar zijn nog niet betrouwbaar: ze kunnen de omgeving helemaal vergeten en bijvoorbeeld zomaar de weg op hollen. Ook in panieksituaties kunnen drie- en vierjarigen onverwachte dingen doen.

Geef uw kind wat meer ruimte, maar blijf het goed in de gaten houden. Oefen met een paar eenvoudige verkeersregels: op de stoep lopen, stoppen bij de stoeprand, samen uitkijken voor het oversteken, wachten voor rood licht. Bedenk daarbij steeds dat uw kind minder ziet en hoort dan u. Geef uw kind een complimentje als het goed gaat. Let op dat u zich zelf altijd houdt aan de regels die u uw kind leert.

Zo neemt u uw kind veilig mee in het verkeer

0 tot 1½ jaar

LOPEND

Al snel na de geboorte kunnen baby's mee in een draagzak of kinderwagen. Let extra op snelle verkeersdeelnemers als fietsers, skaters en auto's. Zorg bij het oversteken dat u de kinderwagen pas de rijbaan opduwt als u zeker weet dat het veilig is.

OP DE FIETS

Vanaf een maand of drie kunt u uw kind – voorzichtig – meenemen op de fiets. Gebruik hiervoor een baby-autozitje, dat u met een speciale beugel kunt bevestigen op uw bagagedrager of kunt vastzetten in een kinderfietskar.

Als uw kind goed kan zitten (meestal vanaf een maand of negen), kan het mee in een fietszitje. Een zitje voorop de fiets is in het begin vaak het prettigste: zo kunt u uw kind goed in de gaten houden en samen praten over wat er op straat te zien is. Bevestig het zitje aan stuur én stuurstang of aan het frame. Let er op dat uw kind stevig zit en dat u het vastzet met een drie- of vierpuntsgordel. Een slaaprol biedt ondersteuning bij een dutje.

IN DE AUTO

Baby's kunnen in een baby-autozitje mee in de auto (nooit los op schoot). Let bij de aankoop van een zitje op het ECE-keurmerk. In auto's met airbags kan de baby het beste op de achterbank. Zonder airbags kan de baby ook op de voorstoel. Zet in beide gevallen het kind met de rug naar de rijrichting. Als u moet remmen wordt het (relatief zware) hoofd van uw baby opgevangen door de hoofdsteen. Bevestig het zitje met de gewone autogordel. Vraag bij aankoop van een zitje hoe u dit het beste kunt doen. Wees terughoudend met het gebruik van tweedehandszitjes. Ze voldoen vaak niet meer aan de nieuwste veiligheidseisen. En het materiaal wordt door veroudering minder sterk.

1½ tot 4 jaar

LOPEND

Wanneer uw kind zelf loopt, blijf er dan vlak achter of naast lopen, waarbij u zelf aan de kant van de rijbaan loopt. Houd uw kind goed in de gaten. En bij oversteken: altijd handje vast.

OP DE FIETS

Als uw kind zwaarder is dan ca. 15 kilo (vanaf een jaar of 3), kunt u het 't beste meenemen in een fietszitje op uw bagagedrager. Zet uw kind goed vast, zodat het onderweg niet uit het zitje kan klimmen. Scherm de veren van uw zadel af met speciale beschermhoesjes en uw spaken met een jasbeschermer.

U kunt ook gebruikmaken van een kinderfietskar. Zet ook daarin uw kind goed vast en controleer of het niet met de vingers tussen de spaken kan komen. Een vlaggetje, verlichting en reflectoren (aan zij- en achterkant) maken het kinderkarretje goed zichtbaar voor andere verkeersdeelnemers.

IN DE AUTO

Zorg voor een kinderstoeltje (met ECE-keurmerk) dat past bij het gewicht en de lengte van uw kind. Laat u bij aankoop voorlichten over de wijze waarop u het stoeltje moet monteren. Zet uw kind altijd vast, ook als u haast heeft of maar een kort ritje maakt. Zorg ervoor dat de gordels niet te los zitten, maar goed aansluiten. Maak gebruik van kindersloten. Laat uw kind altijd in- en uitstappen aan de kant van de stoep.

Colofon

Utrecht / Maastricht 2005

Uitgave:

ROV Utrecht en ROV Limburg.

Tekst:

Marian Schouten

Tekeningen:

Thomas Coltof

Foto's: Stills uit de DVD

Vormgeving:

Gerard Ph. Alberts BNO

Druk:

Koninklijke van Gorcum,
Assen

Meer informatie:

www.rov-utrecht.nl en

www.rovl.nl

